

Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt
Mattias Pleiner

Stockholm
2017-01-27

Ert dnr
Ju2016/06971/L2

Vårt dnr
2016/227

Remiss angående betänkandet stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnadskrediter (SOU 2016:68)

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Principiellt

Inledningsvis vill NNR framhålla att det som betänkandet bl.a. föreslår är åtgärder som innebär prisreglering av ett visst segment av kreditmarknaden. NNR menar att prisreglering endast ska tillgripas om det finns ett allvarligt problem som behöver åtgärdas, väldigt starka skäl som talar för denna typ av åtgärd samt saknas alternativa åtgärder med likvärdiga effekter. NNR bedömer inte att utredningen har varit tillräckligt tydlig på dessa punkter och kan inte finna fullgoda skäl för en prisreglering. En komplett konsekvensutredning av denna fråga behöver ta upp den alternativa åtgärden att göra en justering i regleringen av ocker i Avtalslagen § 31 med målet att denna lagstiftning kan få en tillämpning på de fall man genom en prisreglering i betänkandet vill åtgärda.

Kostnadstaket

NNR menar att konsekvensutredningen saknar en bedömning av hur det föreslagna kostnadstaket skulle kunna påverka den allmänna betalningsmoralen. NNR menar att ett kostnadstak för en högkostnadskredit skulle kunna leda till en försämrad vilja att sköta sina åtaganden gentemot långgivaren eftersom möjligheterna till ekonomiska sanktioner begränsas av kostnadstaket. Exempelvis skulle en låntagare vid upprepade försenade inbetalningar till slut inte kunna påföras en dröjsmålsränta, när kostnadstaket uppnåtts.

Ett kostnadstak har dessutom administrativa effekter för företagen (särskilt de företag som tillhandahåller s.k. kontokrediter) genom att de måste skapa system som kontinuerligt registrerar den totala låntagarkostnaden för varje enskild kredit. Det skulle handla om att kreditgivaren måste följa kundbeteendet och rörelserna på kontot för att avgöra när kostnadstaket nåtts. NNR menar att en utredning av vad ett tillfogande av en sådan funktion till kreditinstitutens befintliga CRM-system (Client Relations Management) skulle innebära kostnadsmässigt, är nödvändig.

Definitionen av högkostnadskredit

Utredningen har valt att lägga nivån för definitionen av högkostnadskrediter på 30 procent effektiv ränta. NNR menar att definitionen av högkostnadskrediter kan komma att påverka kreditformer som inte har varit avsedda att beröras, eller som inte tagits upp i konsekvensutredningen såsom berörda kreditformer. Vissa kontokrediter kan komma att klassas som högkostnadskrediter i de fall de används i liten omfattning och under en kort tid. Dessa krediter kallas ibland checkräkningskrediter och kan betraktas som en populär kreditform. Exempelvis kan, som bl.a. diskuterades av utredningen om överskuldsättning (SOU 2013:78), små kostnader för ett mindre lån över kort tid ge tämligen höga effektiva räntor. En kostnad på 20 kronor för ett 30-dagarslån om 500 kr konstaterade man gav en effektiv ränta på 61 %, utan att utredningen fann kostnaden i sig oanständig.

Marknadsföring (måttfullhet)

NNR bedömer att de ekonomiska konsekvenserna av ändringarna i marknadsföringslagen är underskattade och behöver utredas ytterligare. När transaktionstestet tas bort för all typ av marknadsföring av krediter och man frångår lagens struktur med utgångspunkt i en genomsnittskonsumert i det enskilda fallet, medför det att marknadsföring av krediter som riktar sig till en bred grupp konsumenter alltid ska bedömas efter hur marknadsföringen uppfattas av en person som riskerar att få problem p.g.a. överskuldsättning. Detta får långtgående konsekvenser såsom att det försvårar möjligheterna att marknadsföra krediter. NNR uppfattar att det sätt som marknadsföring av krediter ska bedömas enligt förslaget, riskerar att bli rättsosäker. Rättsosäkerheten riskerar bl.a. att leda till att antalet ärenden som överklagas ökar. Företagens ökade kostnader för hantering av tillsynsärenden och domstolsprocesser behöver tas upp i konsekvensutredningen

Marknadsföring (upplysning)

NNR menar att den del av utredningens förslag som handlar om krav på varningstexter och upplysningar vid marknadsföring av högkostnadskrediter är olämplig av principiella skäl. Det måste finnas proportion mellan de åtgärder som föreslås och de mål som utredningen anger. Disproportionen består bl.a. av, såsom utredningen själv tar upp, att det inte gått att visa på någon effekt av motsvarande åtgärder i andra länder. Vinsten med förslaget är alltså tveksam. När dessutom kostnaden för företagen är allt annat än försumbar blir disproportionen kraftig. När det gäller kostnaden för informationstexter kan den förefalla liten vid första påseende men i dagens digitala värld skulle det inte räcka med en text på hemsidan utan kräva relativt avancerad programmering för att exempelvis en varningstext ska dyka upp i rätt sammanhang under köpprocessen vid surfing via företagets mobilapp.

NNR saknar också bedömningar av hur kostnaderna för annonser riskerar att öka genom att företagens annonsutrymme måste anpassas (utökas) till behovet av att få fram både den lagstadgade varningen och företagets marknadsföringsbudskap.

Ny praxis

När det gäller vilken kreditprövning av låntagare som ska krävas enligt betänkandet menar NNR att analysen behöver göras om innan Regeringen kan gå vidare med förslaget. Detta eftersom Kammarrätten i Göteborg den 19 oktober 2016 genom domar i målen nr 529-16 och nr 888-16 måste anses ha påverkat hur Konsumentverkets allmänna råd ska tolkas och tillämpas när det gäller inhämtande av uppgifter om en kredittagare. Domstolen konstaterar att 12 § konsumentkreditlagen inte ger stöd för att uppgifter om konsumenters ekonomiska förhållanden måste hämtas in direkt från konsumenten. Denna begränsning motsägs i utredningens förslag till ny regel i 12b § konsumentkreditlagen.

NNR finner avslutningsvis att betänkandets konsekvensutredning behöver kompletteras innan Regeringen kan gå vidare med förslaget.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

August Liljeqvist